

РЕШЕНИЕ

№ 7265

гр. София, 24.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 83 състав,
в публично заседание на 30.10.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Цветелина Георгиева

при участието на секретаря Ася Лекова, като разгледа дело номер **8591** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс във вр. чл.68, ал.1 от Закона за защита от дискриминация.

Образувано е по жалба на Министерство на образованието и науката срещу Решение № 290 от 07.08.2023г по преписка № 171/2022г на Комисията за защита от дискриминация, с което е установено, че Министерство на образованието, представлявано от министъра, е извършило дискриминация по признак „образование“ по чл.4, ал.1 от Закона за защита от дискриминация по отношение на жалбоподателката пред Комисията С. Г. В. от [населено място], [улица], вх. Б, ет.2, ап.3. В жалбата се сочи, че оспореното решение е незаконосъобразно, като постановено в нарушение на материалния закон. Моли се същото да бъде отменено.

Ответникът Комисията за защита от дискриминация заявява, че оспорва жалбата като неоснователна и недоказана, поддържа, че не са налице отменителните основания по чл. 146 от АПК, а решението ѝ е законосъобразен акт, издаден от компетентен орган, в установената форма, при спазване на административнопроизводствените правила и в съответствие с материалния закон. Моли съда да отхвърли жалбата и претендира присъждане на съдебни разноски - юрк. въднаграждение.

Заинтересованата страна **ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ „Ч. Х.“** - [населено място] моли съда да остави жалбата без уважение. Претендира присъждането на съдебни разноски – адвокатско възнаграждение.

Заинтересованата страна С. Г. В. не е взела становище по делото.

Софийска градска прокуратура не е взела становище по жалбата.

Съдът като взе предвид представената пред него административна преписка и становищата на страните, намира за установено следното:

Жалбата е подадена в преклузивния 14-дневен срок по чл.13, ал.9 от ЗЕ, от лица, имащи правен интерес и срещу подлежащ на оспорване по съдебен ред акт, поради което е процесуално допустима. Разгледана по същество е основателна, поради следното:

От приетата по делото административна преписка се установява, а и по делото не се спори, че заинтересованата страна С. Г. В. е започнала обучение по специалност „Право“ във ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ „Ч. Х.“ - [населено място] през 2016г. След успешно преминаване през първите 6 семестър тя подава молба пред Университета за ускорено обучение по индивидуален план, за което била одобрена и успешно завършила всички десет семестъра с изпълнен минимален хорариум от 3500 учебни часа, съгласно действалата към онзи момент разпоредба на чл.6, ал.1 от Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“ (отм. ДВ, бр. 97 от 2022г, в сила от 01.01.2023г). На 23.02.2022г В. подава заявление за уверение за завършено висше образование, преминава стажа и придобива Удостоверение № 265 за правоспособност, издадено на 21.04.2022г от Министерство на правосъдието. Пред ответната Комисия, В. е посочила, че за периода м. август 2021г – 30.05.2022г водила многократни устни разговори с представители на В. „Ч. Х.“ във връзка с издаването ѝ на диплома и на холограмен стикер, като от висшето училище ѝ обяснили, че имало забавяне. Това принудило В. неколккратно да изиска информация и от Министерство на образованието, като депозирала пред него искане за издаване на диплома за висше образование и холограмен стикер.

По твърдения на заинтересованата страна В., тя не получила отговор от МОН, поради което подава жалба с вх.№ 44-00-3445 от 20.10.2022г до ответника с твърдения, че други студенти, които се намират в сходно на нея положение, се третират по-благоприятно. Жалбоподателката не е уточнила дали същите тези лица са получили своите дипломи. Развилото се производство пред КЗД приключило с издаване на обжалваното решение, с което била установила извършена от Министерство на образованието и науката спрямо В. дискриминация по признак „образование“.

Министерството обжалва това решение като незаконосъобразно, тъй като не е съгласно, че е извършило действия или бездействия спрямо С. В. и е засегнало нейни права по защитени признаци, посочени в 33Дискр. Обжалваното решение било постановено без Комисията да била изследвала конкретните причини за неиздаване на стикер за дипломата за завършена степен на висше образование. Жалбоподателят посочва, че в изпълнение на чл. 46, ал. 2 от Наредбата за държавните изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от висшите училища (НДИСОДИВУ, в редакцията от ДВ, бр. 62 от 12.07.2013 г., в сила от 3.07.2013г) е длъжен да извърши проверка за заявеното приключило образование за всеки студент в Регистъра на всички действащи, прекъснали и завършили студенти и докторанти по степени на обучение и по професионални направления по чл. 10, ал. 2, т. 3, буква "в" от Закона за висшето образование (ЗВО) и предоставя на съответното висше училище

холограмен стикер, само ако установи, че обучението на студента е проведено в съответствие със ЗВО и с държавните изисквания, съгласно разпоредбите на чл. 4, ал. 6 от НДИСОДИВУ. Съгласно чл. 4, ал. 1 и чл. 4а, ал. 1 (ред. към 01.01.2023г) от НДИСОДИВУ дипломата за завършена образователно - квалификационна степен на висшето образование се издава, след като са изпълнени всички задължения по учебния план на съответната специалност и след като висшето училище представя в МОН данните за завършилите студенти, както и доказателства, че студентът е завършил обучението си по специалността от съответната образователно-квалификационна степен в съответствие с изискванията на ЗВО и с държавните изисквания.

Такава проверка била направена от жалбоподателя и за приключилото обучение на С. В., по постъпилата пред МОН заявка от висшето училище. Заявките постъпвали в информационната система и данните се сверявали с данните в Регистъра на всички действащи, прекъснали и завършили студенти и докторанти. В случая било установено несъответствие и това налагало извършването на допълнителна проверка за изясняване на обстоятелствата – изисквали се обяснения и допълнителни доказателства като заповед за записване, извлечение от главна книга, протокол за признаване и др., от съответното висше училище, в случая В. „Ч. Х.“.

Конкретно материята по обучението по специалността „Право“ било детайлно и императивно регламентирана с Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право“ и професионална квалификация „юрист“ (Наредбата) и тя изисквала, чл. 5, обучението да е с продължителност не по-малко от 10 семестъра и с минимален хорариум 3500 учебни часа, които условия следвало да са едновременно изпълнени. Задължение на висшето училище било да подава тези данни в МОН, както и пълна информация в регистрите му, тъй като то носело отговорност за проведеното обучение. Цялата тази процедура била разяснена от МОН на В. с писма изх. № 94-3155/24.06.2022 г. и 94-3155/25.07.2022 г. и след приключване на проверката, МОН потвърдило издаването на холограмен стикер и за нея, без тя да оспори това обстоятелство в процедурата пред КЗД. От своя страна Министерството възразило пред Комисията, че жалбата на В. за дискриминация по признак „образование“ и „лично положение“ била без предмет, а освен това посочило, че правоотношението по повод издаването на холограмен стикер за диплома за завършена образователно-квалификационна степен на висше образование, възниква между съответното висше училище и МОН, а не между съответния студент от училището и МОН. Позовало се на чл. 7, чл. 42. ал. 8 от ЗВО и на чл. 4. чл. 4а, чл. 46 от НДИСОДИВУ, съгласно които холограмният стикер не се предоставя на студента, а на висшето училище, след като бъде извършена проверка дали обучението е проведено в съответствие с нормативните изисквания и в тежест на висшето училище е задължението да издаде диплома за завършена образователно - квалификационна степен. Следователно задължения към В. за издаване на валидна диплома с холограмен стикер има единствено висшето училище, където тя се е обучавала и то изцяло носи отговорността да я издаде, респ. отговаря за последствията от неиздаването ѝ. Подобни задължения към В. МОН няма и поради това, поради липсата на нормативно задължение да извърши действия спрямо В., няма как да осъществи спрямо нея дискриминация по признак „образование“. Твърдения за възникнали други отношения между МОН и С. В. не били направени от последната, нито били установени от КЗД, в развилата се пред нея

процедура, приключила с постановяван на обжалваното решение. В него не било взето предвид и обстоятелството, че по отношение на В. се е наложило МОН да изисква допълнителни доказателства за изясняване на законосъобразността на проведеното ѝ обучение, което е в тежест на съответното висше учебно заведение да установи, а то предоставило на МОН неточна и непълна информация в Регистъра на действащите и прекъсналите студенти.

От ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ „Ч. Х.“ - [населено място] по делото е постъпило становище, в което заявява, че досега издаваните от него дипломи за придобиване на висше образование по специалност „Право“ са били признавани от МОН, на когото са представяни убедителни доказателства че студентите са изпълнил всички задължения по учебния план, въз основа на които учебното заведение получава от МОН холограмен стикер. Поради това за него буди недоумение неаргументираното забавяне на МОН по издаване на холограмни стикери за дипломите на една част от завършващите студентите, а на друга част били издавани, т.е. при идентични правила се третирали по различен начин – в този смисъл се позовава на представени от него писмени доказателства за забавяне и по отношение и на други завършили в учебното заведение студенти. Поради това счита, че е налице неизпълнение на задълженията на административен орган, който действал в условията на обвързана компетентност, а това водило и до невъзможност за учебното заведение да изпълни задълженията си към студентите.

По така заявените становища от страните, на първо място, съдът намира, че обжалваното решение е издадено от компетентен административен орган и при спаазена форма съгласно чл.65, т.1-т.4 във вр. с чл.48, ал.1 и чл.4, ал. 1 ЗЗДискр. Решението не страда н от пороците по чл.168, ал.2 от АПК, изискващи обявяването на неговата нищожност и следва да бъде обсъдено за съответствие с останалите законови изисквания по издаването му по чл.146 от АПК.

Изводът за осъществена дискриминация на МОН спрямо С. В. е направен от КЗД на основание установеното от нея забавяне при предоставянето на холограмен стикер за издадевата ѝ диплома за завършено висше образование, специалност „Право“, като наличието на холограмен стикер е задължително условие за признаването ѝ от държавата на основание чл.4, ал.8 от НДИСОДИВУ, в приложимата редакция, преди отмяната в ДВ. бр.97/06.12.2022г. При произнасянето си КЗД изрично посочва, че съгласно действалата разпоредба на чл. 4, ал. 4 от НДИСОДИВУ към момента, в който В. е поискала от висшето училище холограмен стикер, то този стикер би следвало да бъде предоставен от МОН на ректора или упълномощено от него лице от висшето училище, както постановява следващата алинея пета от същата разпоредба. Следователно, правоотношението по издаване на холограмния стикер възниквало между МОН и съответното висше учебно заведение, а не между МОН и съответния студент от висшето училище.

Този извод на ответната Комисия се споделя напълно от съда, като съответстващ на действалата нормативна уредба, вменяваща задължение на висшето училище да представи пред МОН редовни, верни и точни документи, от които да се направи извод, че съответния студент, за който се представят е изпълнил нормативните изискванията по провеждане на обучението. От тук нататък МОН е задълженият орган да извърши контрол по съответствието на обучението с държавните изисквания чрез регистрите по чл. 10, ал. 2, т. 3, букви „в“ и „г“ от ЗВО - регистър на всички

действащи, прекъснали и завършили студенти и докторанти, по степени на обучение и по професионални направления. Ако при тази проверка се установят неточности, МОН има нормативното задължение да извърши допълнителна проверка в обем и по начин, установяващ по един категоричен начин, че нормативните изисквания, така, както бяха посочени по-горе, като продължителност на семестриално обучение и минимален хораруим, са покрити от съответния студент. Едва тогава за МОН възниква задължението да удостоверит изпълнението на тези изисквания чрез предоставяне на холограмен стикер, валидиращ завършеното висше образование от студента.

Дори да възникне необходимост за извършване от Министерството на допълнителна проверка, то тя се извършва по отношение съответното висше учебно заведение дали е изпълнило задълженията си да изготвя, поддържа и предоставя изискваната му информация за своите студенти. Подобни задължения, за съставяне и поддържане на регистри, студентите в съответното висше учебно заведение нямат и поради това за МОН липсва нормативна задължение да изиства от тях подобна информация, респ. те от своя страна нямат задължения да я предоставят на МОН.

При така установената, нормативно регулирана процедура, съдът намира, че в нито един момент студентът не разполага с уредена самостоятелна правна възможност да изисква от МОН извършването на действие по удостоверяване редовността на обучението му, както и обратното – МОН не разполага с възможност и задължение да изисква от даден студент да удостоверява релевантни към проведеното образование факти. Последните се установят и са нормативно поставени в тежест на висшето учебно заведение. Изводът на съда не се променя от представената по делото разменената между МОН и В. кореспонденция, която не е израз на изпълнение от МОН на негово нормативно задължение за действие, а има единствено уведомителен характер с цел студентът да бъде запознат за развиващата се процедураза Министерство – учебно заведение.

Ето защо съдът намира, че като правило всички действия на МОН по издаване на холограмен стикер за диплома на студент, не са насочени към конкретния студент, а към проверка и контрол на предоставяната и проверявана информация за този студент от съответното негово висше учебно заведение, т.е. като правило тези отношения изключват съзнателни и целенасочени действия от МОН към даден студент, който да бъде третиран по-неблагоприятно по смисъла на §1, т.7 във връзка с т.8 от ДР и чл.4, ал.2 ЗЗДискр на основта на признаците по чл.4, ал.1 ЗЗДискр. Единствено доказването на съзнателно извършено различно третиране на конкретното лице, в случая С. В., при наличие на пряка причинно - следствена връзка между неблагоприятното отношение и причината за него, изразяваща се в признак по чл. 4 ЗЗДискр може да се приеме за нарушаване на антидискриминационното законодателство, в който смисъл е и постановеното Решение № 2951 от 28.02.2014 г. на ВАС по адм. д. № 14593/2013 г., VII о., докладчик председателят В. А.. Данни за подобни целенасочени действия или бездействия от МОН спрямо В. липсват в преписката, развила се пред КЗД, а и по настоящото дело, липсват и такива твърдения.

На следващо място и пред КЗД и по делото липсват доказателства, от които да може да се направи извод, че В. е била третирана различно от други студенти, които са били в идентично на нейното положение – от нея, пред КЗД в съответствие със задълженията ѝ по чл.9 от ЗЗДискр, са въведени твърдения за студенти в Нов български университет, които КЗД е приела за доказани, без да обсъди възраженията

на МОН, че забавянето на издаване на холограмни стикери за някои студенти се дължи на констатирани несъответствия по регистрите в данните за тях и необходимостта от допълнителна проверка.

По всичко изложено съдът намира за установено, че нито пряко, нито непряко от страна на МОН е извършен акт на дискриминация по признак „образование“ спрямо С. В., от който, като последица за нея да е настъпил противоправен резултат при пряка причинна връзка между противоправния резултат и нарушения защитен признак „образование“. Като е приела обратното Комисия за защита от дискриминация е постановила решение в нарушение на закона - отменително основание по чл.146, т.5 АПК и това прави жалбата срещу него основателна.

Обжалваното решение на Комисия за защита от дискриминация, с което е призната извържена от жалбоподателя дискриминация по признак „образование“ следва да бъде отменено.

С оглед изхода на делото разноски на жалбоподателя не се присъждат, тъй като такива не се претендират.

Мотивиран от горното, съдът

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Решение № 290 от 07.08.2023г по преписка № 171/2022г на Комисията за защита от дискриминация, с което е установено, че Министерство на образованието, представлявано от министъра, е извършило дискриминация по признак „образование“ по чл.4, ал.1 от Закона за защита от дискриминация по отношение на С. Г. В. от [населено място], [улица], вх. Б, ет.2, ап.3.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14 – дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: